

TEĀTRIS

Stāsti par mums pašiem

Neraugoties uz dramatiski sastrēdzinātiem tēmu lokiem, izrādes "Egles stāsti" emocionālā intonācija nav nomācoša.

ILZE KĻAVIŅA

Janas Egles stāstu skatuviskā un radioteātra potenciāla atklājēji, likum-sakarīgi, ir liepājnieki, un kopš 2021. gada augusta Latvijas Radio 1 arhīvā pieejams radiouzvedums "Aiziet jūrīnā". Dramatizējuma autore un režisore Karina Tatarinova, viņa arī stāstniece, kopā ar Liepājas teātra kolēģem aktrīsēm Andu Albuži (Ioma – Biruta Līka, saukta par jūrnieku) un Aneti Berķi (Ioma – Mudīte, feldšere) iedzīvinājušas dialogos stāstu par sievieti, kuru visi uzskatīja par "veci" un sauca par jūrnieku. Iestudējumā muzikāli skan smeldzīgā "Virši zili, virši sārta" melodija Normunda Kalniņa akordeona izpildījumā. Karinas Tatarinovas režijā tapa arī stāsta "Aiziet, jūrīnā!" iestudējums Liepājas Tautas mākslas un kultūras centra amatierteātri "Projekts", kas Latvijas Na-

spēj ne piedot/nepiedot alkohola postā iestīgušajiem vecākiem. Citi divi stāsti risina nedziedināmas slimības skartu cilvēku reakcijas un viņu vēlmi pārvērtēt vērtības, vēl citos vairākos stāstos centrālais iekšējais varoņu motīvs ir nepārvarēta šķiršanās no zaudēta dzīvesbiedra, kas "iesloga" cilvēku vientulībā vai izolētā iedomu pasaulē. Plašāk izvērstā sižetā atklājas kādas krievu sievietes Aļevtinas mūža epizodes no slimās varones mūža izskaņas līdz jaunības dienu ainiņām. Neraugoties uz dramatiski sastrēdzinātiem tēmu lokiem, izrādes emocionālā intonācija nav nomācoša, bet gluži pretēji – to piepilda sirsnīga jutoņa un eksistenciālas kopības sajūta.

Būtiski, ka vēstījumu par skarbiem likteņiem, zaudējumiem, sāpēm, vientulību un sarežģītiem raksturiem aktieri pasniedz ar konkrētu un precīzu spēli. Režija neveido kādu atsevišķu konceptu, bet risina katras ainas darbības dinamiku un ļauj aktieriem atsegt emociju dziļākos slāņus. Uzteicama un pārliecinoša ir ansambļa partneri-

MARGARITA GERMANE/PUBLICITĀTES FOTO

Nacionālā teātra izrādē "Egles stāsti" pieci aktieri izspēlē sešus Janas Egles sarakstītos stāstus, katrā stāstā attēlojot citu tēlu/lomu. Aktieri Daiga Kažociņa (no kreisās), Jana Ļisova, Lāsma Kugrēna un Juris Hiršs.

► **Vēstījumu par skarbiem likteņiem, zaudējumiem, sāpēm, vientulību un sarežģītiem raksturiem aktieri pasniedz ar konkrētu un precīzu spēli.**

cionālā kultūras centra amatierteātra izrāžu skatē tika atzīts par labāko sezonā – "Gada izrādi 2019". No toreiz skatītā iestudējuma man atmiņā palikuši neparastā skatuves darbībā spēlēti un izstāstīti vienas dienas notikumi, kuru atveidē piedalījās visi ansambļa dalībnieki un ko caurvija cieņas apliecinājuma emocionāli pavedieni viena cilvēka mūžam, lai arī cik neparasts tas izrādījies.

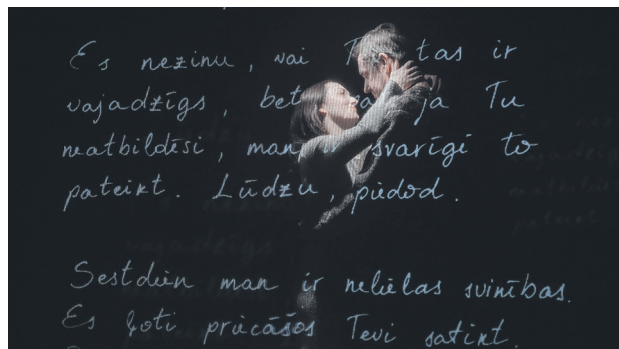
Nesaprastie vientuļnieki

Latvijas Nacionālā teātra izrādē ar lakonisko nosaukumu "Egles stāsti" Ināras Sluckas dramatizējumā un režijā apvienoti seši literārie darbi no dažādām grāmatām "Svešie jeb Miļņņikij ti moi" (2018), "Dzīšanas diena" (2020) un "Latvju pacients" (2023). Visi stāsti ietver grūtas cilvēku izvēles, ko nes smagi likteņa notikumi. Pati pirmā epizode atklāj ģimenes drāmu pazudušā brāļa dēļ, un māsa atrodas iekšējās krustcelēs starp vainot/nevainot kādu par notikušo, viņa ne-

ba. Katrā stāstā ir viens galvenais personāžs, ko iemieso aktieri – Daiga Kažociņa, Lāsma Kugrēna, Jana Ļisova, Juris Hiršs un Ivars Kļavinskis. Viņi arī mērķtiecīgi ieplūst cits cita stāstos uz nepieciešamiem mirkļiem kā epizodiski tēli – tipāži. Kā uzticams palīgs skan Egles literārā valoda ar tai piemītošo detalizēto un noteikto izteiksmes stilu, kas tver situāciju, raksturu, attiecības koncentrētā un atpazīstami tiešā veidā.

Noskaņa

Vienojoshi gaišu noskaņu izrādē sarūpējusi scenogrāfe un kostīmu māksliniece Marija Ulmane, atbrīvojot spēles laukumu no liekām sadzīvīskām detaļām. Gandrīz tukšo telpu, kur atrodas tikai daži krēsli un galds, uz pusēm sadala caurspīdīgs priekšskars, aiz kura ik pa brīdīm redzami galveno varoņu domās dzīvojošie tēli no pagātnes vai fantāzijas. Dažās epizodēs arī konkrēti partneri kā attiecīgā stāsta personāži. Neobligātums piešķir vieglumu, savienojot

Lomās: Jana Ļisova un Ivars Kļavinskis.

Uz skatuves – Ivars Kļavinskis.

realitāti, pagātni, nākotni, nenovēršamo, nerealizēto, nepiedodamo un nepiedoto. Kā poētiska vispārinājuma sajūta materializējas baltais (sniega? atmiņu?) pūku paklājs, kas atrodas uz skatuves grīdas, un tas saplūst ar kustīgajām pārslām, kas ik pa brīdīm izgaismojas videoprojekcijās uz priekšskara. Arī tas akcentē gaisīguma kontrastu aktieru izspēlētām smaguma pilnajām dzīves situācijām.

Edgara Mākena muzikālais fons un īpaši Agneses Budovskas izpildītā dziesma noslēgumā paceļ visu tādā kā vispārinājumā un paspilgtina iestudējuma smeldzīgo atmosfēru. Beigu epizodē skatītāji redz videofilmu bez teksta ar dziesmu fonā un ar aktieriem mēģinājuma procesā. Ar to esam atgriezušies pie izrādes sākuma, pašpietiekamais aplis noslēdzies un var sākties no jauna. **KZ**

Jana Ļisova izrādē "Egles stāsti".

UZZIŅA

JANA EGLE, "EGLES STĀSTI",
IZRĀDE LATVIJAS NACIONĀLĀ TEĀTRA AKTIERU ZĀLĒ

Režisore, dramatizējuma autore Ināra Slucka, scenogrāfe un kostīmu māksliniece Marija Ulmane, muzikālā noformējuma autors Edgars Mākens, gaismu māksliniece Krista Erdmane, videomākslinieks Kaspars Aniņš.

Lomās: Daiga Kažociņa, Lāsma Kugrēna vai Ināra Slucka, Jana Ļisova, Juris Hiršs, Ivars Kļavinskis

Nākamās izrādes: 6., 20. februārī.

VEDOKĻI

Anda: "Jūtos kā noburta. Man ne vienmēr patīk grāmatu lasīšana priekšā teātri, bet šeit režisore tik smalki bija likusi klāt kinomūzikas elementus. Aktieri pilnīgi visi atklājās cildināmā veidā."

Vaira: "Apbrīnojami, ka par tik smagām dzīves pieredzēm var runāt, skumji pasmaidot, reizēm pat izraisot smieklus. Ļoti tīra izrāde, kurā nebija nekā lieka. Brīnišķīga aktieru spēle."